

ΤΟ ΚΗΡΥΚΕΙΟ ΚΑΙ Ο ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ

Πολλές φορές, κατά τη διάρκεια των εργασιών της στοάς, θα ακούσουμε ότι όλα συμβολίζουν κάτι και ότι η υποχρέωσή μας είναι να ερμηνεύσουμε αυτόν τον συμβολισμό. Σύμβολο λοιπόν το οποίο χρειάζεται ιδιαίτερης ερμηνείας είναι το κηρύκειο, το οποίο ο τελετάρχης φέρει πάντα μαζί του σε όλες τις λειτουργίες τις οποίες επικαλείται να πραγματοποιήσει.

Το Κηρύκειο, από το ρήμα κηρύσσω, που σημαίνει καθιστώ κάτι δημόσια γνωστό μεγαλοφώνως, αναγγέλλω, διαλαλώ κάτι, ήταν η ράβδος που κρατούσαν στην αρχαιότητα οι κήρυκες κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και το σύμβολο επίσης που φέρνει στις διάφορες παραστάσεις ο Θεός Ερμής. Άρα, πρωτίστως το κηρύκειο συνδέεται με την ιδιαίτερη τάξη των κηρύκων, οι οποίοι στην αρχαιότητα ήταν υπάλληλοι ή υπηρέτες που είχαν σαν καθήκον την εξαγγελία των μηνυμάτων και διαταγών της όποιας πολιτικής και θρησκευτικής εξουσίας. Όπως οι Ολύμπιοι θεοί είχαν σαν αγγελιαφόρο τους κήρυκα τον Ερμή, έτσι και οι αρχαίοι Έλληνες, από τους Ομηρικούς κιόλας χρόνους, είχαν τους κήρυκές τους, τους μεσάζοντες δηλαδή μεταξύ της ανώτερης εξουσίας και του λαού. Τα καλύτερα προσόντα για την ανάδειξη και διορισμό ενός τέτοιου κήρυκα ήταν η γλυκιά και δυνατή φωνή, όπως π.χ. του Στέντορα, του «χαλκεόφωνου» ήρωα του Τρωικού πολέμου που αναφέρει στην Ιλιάδα ο Όμηρος, ο οποίος, όπως λέγεται, είχε μια δυνατή φωνή όσο 50 ανδρών και από το όνομα του οποίου παράγεται η γνωστή έκφραση «στεντορεία φωνή».

Ο μύθος για το πώς προήλθε το κηρύκειο αναφέρει ότι κάποτε ο Ερμής διαχώρισε με το ραβδί του δύο φίδια που πάλευαν άγρια μεταξύ τους. Από τότε λοιπόν το ραβδί με τα δυο φίδια, στολισμένο και με τις φτερούγες του «φτεροπόδαρου» θεού Ερμή, έγινε σύμβολο της ομόνοιας και της καταπαύσεως της διχόνοιας. Στην αρχαία Ελλάδα το χρησιμοποιούσαν ως διακριτικό έμβλημα εκτός από τους κήρυκες και οι πρέσβεις ώστε να προστατεύονται από εχθρικές προς αυτούς ενέργειες της εξουσίας, καθώς θεωρούνταν πρόσωπα αξιοσέβαστα, ουδέτερα και προστατευόμενα από όλους.

Ο συγκεκριμένος μύθος του διαχωρισμού των φιδιών και της κατάπαυσης της έχθρας ανάμεσά τους χρησιμοποιήθηκε σε αναπαραστάσεις σε αγγεία και τελικά στην αναπαράσταση του κηρυκείου ακόμα και σήμερα. Σύμφωνα με το Θουκυδίδη, το κηρύκειο των κηρύκων, αυτό που φέρουν κατά συνήθεια μαζί τους, ήταν «ξύλον ορθόν, έχων εκατέρωθεν δύο όφεις περιπεπλεγμένους και αντιπροσώπους προς αλλήλους κειμένους» (δηλαδή ήταν ένα όρθιο ξύλο, γύρω από το οποίο περιελίσσονταν δύο φίδια

με τα κεφάλια τους απέναντι το ένα στο άλλο). Στις παραστάσεις τώρα των αγγείων και άλλων μνημείων τέχνης, το κηρύκειο που κρατά ο Ερμής είναι ανάλογο με την ιδιότητα που αυτός εκάστοτε έχει ως ποιμένας, αγγελιαφόρος και ψυχοπομπός.

Στις αγγειογραφίες που ο Ερμής παριστάνεται σαν ποιμένας που οδηγεί ένα ποίμνιο προβάτων, φέρει στο αριστερό του χέρι μια απλή ποιμενική ράβδο, η οποία καταλήγει στο πάνω μέρος της σε δυο διασταυρούμενα κέρατα στο σχήμα ενός ανοικτού στο πάνω μέρος 8 (δηλαδή ενός κύκλου με πάνω του ένα ημικύκλιο). Στις παραστάσεις του Ερμή ως αγγελιαφόρου των θεών το Κηρύκειο παριστάνεται σύμφωνα με την παραπάνω περιγραφή του Θουκυδίδη, αποτελείται δηλαδή από μια ράβδο γύρω από την οποία συμπλέκονται δύο φίδια, με τα σώματά τους να σχηματίζουν ένα S, τις ουρές τους ενωμένες και τα κεφάλια τους απέναντι το ένα του άλλου. Αυτό το σχήμα κηρυκείου καθιερώθηκε να κρατούν οι κήρυκες κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους στις αγορές και στις συνελεύσεις, γι' αυτό και ο Ερμής, σαν κήρυκας των Ολυμπίων Θεών και αγγελιαφόρος των μηνυμάτων τους, έγινε ο προστάτης της τάξεως των κηρύκων, όπως αναφέρουν ο Ηρόδοτος και ο Θουκυδίδης. Τέλος, ο Ερμής ως ο αποκοιμιστής (υπνοδότης), ονειροπομπός (προκλητής ονείρων) και ψυχοπομπός (οδηγός των ψυχών) όταν αγγίζει τους ανθρώπους με τη μαγική ράβδο του, αντίστοιχα τους αποκοιμίζει, τους φέρνει όνειρα (ή ακόμα τους ξυπνά από τον ύπνο τους) και προσελκύει τις ψυχές των νεκρών οδηγώντας τους στον Άδη – παραδίδοντάς τους ουσιαστικά στον Χάρωνα που τον αναμένει στη βάρκα του. Το κηρύκειο σε αυτή την περίπτωση γίνεται ένα μαγικό ραβδί.

Βλέπουμε λοιπόν ότι το κηρύκειο αποτελείται από μία λεπτή ράβδο από ξύλο δάφνης ή ελιάς, γύρω από την οποία είναι τυλιγμένα δύο φίδια που τα κεφάλια τους συναντώνται αντικρυστά. Πάνω από τα κεφάλια των φιδιών, στην κορυφή της ράβδου, υπάρχουν δύο φτερούγες. Αυτή η μορφή είναι νεότερη. Στις αγγειογραφίες από την αρχαία Ελλάδα τα δύο φίδια βρίσκονται στην κορυφή και σχηματίζουν κύκλο, ενώ τα κεφάλια τους σχηματίζουν δύο «κέρατα» επάνω από τον κύκλο αυτό. Οι φτερούγες συνήθως παραλείπονται. Με την προσθήκη ενός σταυρού στο κάτω μέρος του κύκλου και την αφαίρεση της υπόλοιπης ράβδου, προέκυψε το αστρονομικό και αστρολογικό σύμβολο για τον πλανήτη Ερμή.

Η βασική εξωτερική και εσωτερική σημασία του Κηρυκείου είναι η συμφιλίωση ή εναρμόνιση και ισορροπία των αντιθέτων, που παριστάνουν τα δύο αντιμαχόμενα φίδια, μέσω της κεντρικής κατακόρυφης ράβδου γύρω από την οποία αυτά ελίσσονται. Ο τελετάρχης βαστά το κηρύκειο και περιέρχεται στη στοά ανάμεσα στις στήλες, τους επόπτες και την

Ανατολή προκειμένου να εξισορροπεί και να συμφιλιώνει. Το Κηρύκειο παριστάνει επίσης και το Νόμο της Τριάδας (Ενεργητική Δύναμη – Παθητική Δύναμη- Εξουδετερωτική (ή Εξισορροπητική) Δύναμη ή ακόμα το Νόμο της Διαλεκτικής Σύνθεσης των Αντιθέτων μέσω του σχήματος Θέση-Αντίθεση-Σύνθεση. Στο Χριστιανισμό συμβολίζει την «Αγία Τριάδα»: Πατήρ, Άγιο Πνεύμα και Υιός, με το Άγιο Πνεύμα να αποτελεί την Παθητική (ή Θηλυκή) Αρχή και τον Υιό την Συμφιλιωτική Αρχή Πατρός και Αγίου Πνεύματος. Στον Ταοϊσμό την τριαδικότητα Γιν (Παθητική ή Θηλυκή Αρχή), Γιανγκ (Ενεργητική ή Αρσενική αρχή) και Ταό (Ενοποιητική ή Εξισορροπητική Αρχή). Στο επίπεδο των ατόμων αντιστοιχεί στην τριαδικότητα του πρωτονίου (θετικό), ηλεκτρονίου (αρνητικό) και νετρονίου (ουδέτερο). Στην κβαντική φυσική εκφράζει το Νόμο της Συμπληρωματικότητας σωματιδίου και κύματος. Στην Καμπάλα αντιστοιχεί στις τρεις Στήλες του «Δένδρου της Ζωής»: Τη Στήλη της Πραότητας δεξιά, τη Στήλη της Αυστηρότητας αριστερά και τη Μεσαία Στήλη Ισορροπίας ή Συνείδησης στο κέντρο. Στην αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία συμβολίζει την Αρχή της Απολλώνιας Αρμονίας ή Μεσότητας ανάμεσα σε δυο άκρα.

Από τη μεριά τους, τα δύο περιελισσόμενα γύρω από την κατακόρυφη ράβδο φίδια (που παριστάνουν επίσης την έλξη και την άπωση ή τον έρωτα και αντέρωτα ή ακόμα τις δύο στήλες Ζακίν και Μποάζ μπροστά από την Πύλη του Ναού, με τον μυσούμενο που εισέρχεται στο Ναό ανάμεσά τους να παριστάνει τη Μεσαία Στήλη που τις εξισορροπεί) αντιστοιχούν άμεσα στη διπλή έλικα του DNA, του γενετικού κώδικα της ζωής και συστατικού των χρωμοσωμάτων και σχηματίζουν με τις κουλούρες τους «οκτάρια» (συγχρόνως σύμβολα του απείρου). Το Κηρύκειο συνδέεται έτσι με τον αριθμό 8 και αντίστοιχα με την όγδοη Σεφίρα (σφαίρα) του Καμπαλιστικού Δένδρου της Ζωής, το Χοντ (στη Βάση της Αριστερής Στήλης της Αυστηρότητας), που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο Νου, ταιριάζοντας έτσι τέλεια με τις ιδιότητες του θεού Ερμή, ο οποίος επίσης αντιστοιχεί σε αυτή τη Σεφίρα. Εσωτερικά τα δύο αυτά φίδια, ελυσσόμενα αντιθέτως γύρω από τη κατακόρυφη ράβδο του Κηρυκείου, δημιουργούν 7 συνολικά κουλούρες, με τα σημεία συνάντησής τους να αντιστοιχούν στα επτά τσάκρα ή κέντρα του ψυχοφυσικού μας (αιθερικού) δυναμικού. Οι κουλούρες επίσης των φιδιών διατεμνόμενες από την κατακόρυφη ράβδο δημιουργούν το Ελληνικό γράμμα Φ, σύμβολο του Χρυσού Αριθμού (1,618).

Σύμφωνα με τον Ιάμβλιχο, ο αριθμός 8 είναι ο πρώτος και ο μοναδικός κύβος μέσα στη δεκάδα και ένας αρτιάρτιος αριθμός (το μισό του είναι επίσης άρτιος αριθμός). Λόγω της σημασίας του στη μουσική αρμονία (ογδόη, οκτάβα) ονομαζόταν Παναρμόνιος και η οκτάδα Καδμεία από το

όνομα της συζύγου του Κάδμου Αρμονίας. Από τις Μούσες αντιπροσώπευε την Ευτέρπη (που είναι η όγδοη στη κανονική σειρά). Τον ονόμαζαν επίσης Μητέρα, και Κυβέλη, γιατί είναι ο κύβος του 2, που αντιπροσωπεύει κατ' εξοχήν τη θηλυκότητα και τη γονιμότητα. Σύμφωνα με το Φιλόλαο ο έρωτας και η φιλία, ή η σκέψη και η φαντασία, συναντώνται στα όντα που έχουν σχέση με τον αριθμό 8.

Το Κηρύκειο έτσι, μέσω της αντιστοιχίας του με την ογδοάδα, παραπέμπει εκτός από το Νόμο της Τριάδας, στον οποίο ήδη αναφερθήκαμε, και στο Νόμο της Οκτάβας, που διέπει και το περιοδικό σύστημα των στοιχείων στη Χημεία, ο οποίος όμως είναι αρκετά πιο σύνθετος για να αναφερθούμε εδώ. Οι δύο αυτοί Νόμοι, της Τριάδας και της Οκτάβας, θεωρούνται εσωτερικά (φιλοσοφικά) σαν οι σημαντικότεροι νόμοι του σύμπαντος. Ο Πρόκλος ονομάζει την Ογδοάδα “αιτία για την πρόοδο όλων των πραγμάτων, διότι ενώ η Εννεάδα συγγενεύει με τη Μονάδα, αφού είναι ένα καινούργιο Ένα (Εν-νεάς), η Ογδοάδα συγγενεύει με τη Δυάδα της οποίας είναι ο κύβος”.

Δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στη σύνδεση του κηρύκειου, μέσω της συμβολικής αντιστοιχίας του με το γενετικό κώδικα (DNA), με τη μάγισσα Κίρκη, της οποίας όλα τα γράμματα του ονόματος ενυπάρχουν σε αυτό. Ο λόγος της σύνδεσής τους είναι η μαγική ράβδος της Κίρκης, με την οποία η θεά μεταμόρφωσε τους συντρόφους του Οδυσσέα σε γουρούνια, αλλάζοντας πλήρως την εξωτερική τους μορφή, αλλά διατηρώντας, παραδόξως, κατά τον Όμηρο, πλήρως το ανθρώπινο μυαλό τους. Το γεγονός ότι ο Όμηρος αποκαλεί επίσης την Κίρκη «καλλιπλοκάμοιο» και «ευπλόκαμο» θεωρούνται ότι παραπέμπουν στη χρήση εκ μέρους της μιας «οφειδοδύς δύναμης» και δεν αναφέρονται τόσο για την κόμμωσή της.

Η εμπλοκή του Ερμή και των μαγικών δυνάμεων του Κηρυκείου του στην όλη υπόθεση υποστηρίζεται πως φαίνεται και από το γεγονός ότι εκείνος που έδωσε το αντίδοτο του δηλητηρίου της Κίρκης στον Οδυσσέα δεν ήταν η θεά Αθηνά, που πάντα τον προστάτευε, αλλά ο κάτοχος του Κηρυκείου Ερμής.

Τα φίδια επίσης, όπως και η ελιά (της ράβδου του Κηρυκείου), ήταν στην αρχαιότητα σύμβολα της Αθανασίας (ή ακόμα της Γνώσης και της Αλήθειας) και αυτό μας δίνει την υπόδειξη ότι το κηρύκειο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον Ερμή όχι μόνον για την καθοδήγηση των ψυχών εις τον Άδη, αλλά και για την ανάσταση των νεκρών ή την αποτροπή του θανάτου. Με αυτή ακριβώς τη σημασία χρησιμοποιείται σήμερα στους τεκτονικούς ναούς, όπου διαμέσου των διαφόρων μορφών μύησης ο δόκιμος οδηγείται στην αναγέννηση και τελικά στην αιώνια ζωή. Δεν είναι

τυχαία η εύρεση δαιδαλωδών υπογείων στοών σε θεραπευτήρια – εν κοιμητήριά (για παράδειγμα στο Ασκληπιείο της Επιδαύρου) όπου η θεραπεία γινόταν μέσω του ύπνου του ασθενούς και την περιήγηση φιδιών πάνω στο κορμί του. Τα ιερά αυτά φίδια ζούσαν στις προαναφερθείσες δαιδαλώδεις στοές.

Δύο βασικές ιδιότητες του φιδιού παραπέμπουν στη χρησιμοποίησή του σα συμβόλου της αθανασίας ή ελιξιρίου της ζωής: η απόρριψη κατά τακτά διαστήματα του παλιού του δέρματος και η εμφάνισή του έτσι σα νέου, και το δηλητηριό του, το οποίο σε κατάλληλες, ελεγχόμενες δόσεις μπορεί να αποτελέσει ιατρικό και φάρμακο. Το ίδιο ακριβώς παριστάνει και η ράβδος του Ασκληπιού.

Το Κηρύκειο του Ερμή αποτελεί επίσης ένα βασικό σύμβολο του Αστρικού Φωτός ή Μεγάλου Μαγικού παράγοντα, που αντιστοιχεί στη μυστηριώδη αλχημική ουσία Αζώθ, η έλλειψη της οποίας καθιστά ανέφικτο το Μεγάλο Έργο. Το Αστρικό Φως συνδέεται επίσης με την Εννεάδα και το σπειροειδές ή οφιοειδές γράμμα θ του Ελληνικού αλφαβήτου, που επίσης παριστάνει την ενάτη Κλείδα του Ταρώ. Και το Κηρύκειο όμως συνδέεται, λόγω σχήματος, εκτός από την τριάδα, και με την Εννεάδα, εφόσον τα δυο συνεστραμμένα φίδια παριστάνουν αλληλοσυμπλεκόμενα τον αριθμό 8 και ο κεντρικός ανάμεσά τους άξονας (ράβδος) τη μονάδα ($8+1=9$). Σημειώνουμε ακόμα τις εννέα Μούσες, τις τρεις τριάδες κοσμογονικών θεών της Ορφικής Θεολογίας και ότι τα Μεγάλα Ελευσίνια Μυστήρια, που ασχολούνταν με το μυστήριο της ζωής και του θανάτου, διαρκούσαν 9 ημέρες..

Το Κηρύκειο συνδέεται έτσι άμεσα με την αλχημεία, στις παραστάσεις τις οποίας αντιπροσωπεύει πάντα το θεό Ερμή, τον πλανήτη Ερμή και τον αλχημικό «Υδράργυρο», που επηρεάζεται αστρολογικά από τον πλανήτη Ερμή και σε αρκετές ξένες γλώσσες, όπως π.χ. στα αγγλικά, έχει το ίδιο ακριβώς όνομα με αυτόν. Το ίδιο το Κηρύκειο αποτελεί επίσης ένα αλχημικό σύμβολο της επιτέλεσης του Μεγάλου Έργου.

Αλλά πέρα από τις διάφορες εμφανίσεις του συμβόλου ανάμεσα στους ανθρώπους, πρέπει να διακρίνουμε σ' αυτό τη σύνθεση μιας παγκόσμιας αντικειμενικής αλήθειας, σε σχέση με την αγωγή των φυσικών και των μεταφυσικών φαινομένων της εξέλιξης. Οι αντικειμενικές όψεις της πραγματικότητας -τις οποίες σήμερα είναι πιο εύκολο να γνωρίσουμε και επομένως να δεχτούμε, εξαιτίας της επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης- εκφράστηκαν παλιά από τους διάφορους πολιτισμούς, που και αυτοί τις είχαν καταλάβει και βιώσει με τον τρόπο τους. Το κηρύκειο ουσιαστικά πρόκειται για έναν παγκόσμιο Μύθο, που εκφράζει μια κοινή

αλήθεια, ένα Νόμο της Φύσης, ένα Μυστήριο του Ανθρώπου. Πιο πέρα από τις διαφορές που βρίσκουμε στις θρησκείες (που πάντα βασίζονται στο Μύθο, σαν πνευματική και ψυχολογική πραγματικότητα), υπάρχει μία αιώνια διδασκαλία που δεν είναι ιδιοκτησία κανενός. Μια διδασκαλία που μπορεί να μεταδώσει στον άνθρωπο το Κλειδί της Σοφίας και της Ευτυχίας. Ο Άνθρωπος δεν είναι μόνος του, ο Άνθρωπος είναι γεμάτος Μυστήρια. Είδαμε ένα από αυτά. Τώρα μένει, όχι μόνο να καταλάβουμε, αλλά και να εφαρμόσουμε.

Το κηρύκειο λοιπόν είναι ένα σύμβολο συμφιλίωσης, εναρμόνισης, ισορροπίας, αιτίας προόδου και δημιουργίας, αναγέννησης και ανάστασης. Η αθανασία την οποία συμβολίζει, μέσω όλων των παραπάνω ιδιοτήτων, προσφέρεται μέσω της γνώσης και της έρευνας. Η στοά είναι ο χώρος στον οποίο μαθητές εταίροι και αξιωματικοί αρμονικά συνεργάζονται προκειμένου να αναγεννηθούν ψυχικά και πνευματικά. Εργάζονται από κοινού για να έρθουν πιο κοντά στη γνώση και την ανάταση – ανάσταση.

. είπον.